

Expunere de motive

Având în vedere condamnarea explicită, categorică și neechivocă a sistemului comunist din România, de la înființarea sa, pe bază de dictat, în anii 1944-1947 și până la prăbușire, în decembrie 1989, dar și Rezoluția nr.1096/1996 a Adunării Parlamentare Consiliului Europei privind măsurile de lichidare a moștenirii fostelor regimuri totalitare comuniste, Rezoluția nr.1481/2006 a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei privind necesitatea condamnării internaționale a crimelor regimurilor comuniste totalitare, susținem declararea comunei Șepreuș „*localitate-martir a luptei anticomuniste*” întrucât aceasta are meritul de a fi prima localitate care s-a revoltat, fățiș și plenar, împotriva comunismului.

În perioada 1949-1962 au avut loc în România rurală peste o sută de revolte împotriva colectivizării. Șirul acestor manifestări anti-comuniste a debutat în județele Arad și Bihor în anul 1949. Cele mai puternice revolte ale țăranilor arădeni s-au desfășurat la Șepreuș, Apateu, Berechiu Șomoșcheș etc.

În general cauzele acestor revolte țărănești au fost legate de sistemul cotelor sau prelevările forțate de cereale introduse în România în 1946. În 1949 se instituie o nouă măsură cu care țăranii nu erau obișnuiți: obligativitatea treieratului la arie. Scopul era de a putea fi supravegheată recoltarea cerealelor și preluarea cantităților stabilite de către stat. Cantitățile erau atât de mari încât țăranii practic nu rămâneau decât cu partea cea mai inconsistentă a producției. În fața acestor stări de fapt au apărut proteste pașnice ale țăranilor în faza inițială, petiții, nemulțumiri, care nu au luat o formă violentă, dar autoritățile erau decise să aplice măsurile luate la nivel central și, din aproape în aproape, avea să se ajungă în iulie 1949 la radicalizarea țăranimii din Arad și Bihor.

Țăranii din vestul României au început la sfârșitul lui iulie 1949 prin a se împotrivi vehement împotriva activiștilor trimiși să-i „convingă” să transporte cerealele la arie. Ordinea comunistă este restabilită la 1 august 1949 de către unitățile de Miliție, Grăniceri și Securitate, care înconjoară comuna din patru puncte, și pătrund în interior în urma unei dârze lupte și schimburi de focuri de armă. S-a procedat la identificarea elementelor instigatoare și participante active la revoltă, fiind operate numeroase arestări. Unii oameni au fost executați. În acest caz nu a fost vorba de oameni împușcați în mod întâmplător de către securiștii care

ar fi tras în mulțime, ci de oameni reținuți, cercetați în reședința de județ, iar după aceea aduși în comună și executați demonstrativ în piața publică, pentru a băga panica în ceilalți.

Revolta anticomunistă de la Șepreuș merită un loc aparte în abordarea istoriografică a problemei, deoarece nu numai că este una dintre primele manifestări de acest gen, dar în acest caz vorbim despre o revoltă care a cuprins întreaga localitate, contaminând, deopotrivă și satele din jur.

Zeci de persoane au fost reținute, torturate, judecate și condamnate la ani grei de detenție. În Șepreuș numărul arestațiilor a fost impresionant. Familiile țăranilor participanți la rebeliune au fost ridicate și evacuate spre Bărăgan, pe calea ferată. În ziua de 03.08.1949 au fost trimiși, din gara Cermei în Dobrogea, unde au trăit ani de zile în condiții absolut vitrege.

Evenimentele tragice petrecute în vara anului 1949 în satele județului Arad reprezintă o parte integrantă a procesului de instaurare a regimului comunist în România, în cadrul căruia colectivizarea a reprezentat o etapă importantă. Colectivizarea a fost drama satului românesc și de-abia în anii din urmă au început să fie înțelese adevăratele coordonate ale dezastrului din anii comunismului.

În acest context, acordarea titlului de „localitate-martir” comunei Șepreuș reprezintă o recunoaștere a eroismului manifestat de locuitorii acesteia și un omagiu adus memoriei celor căzuți în lupta împotriva comunismului.

În sprijinul celor expuse mai sus atașăm documente din Arhivele Naționale.

INIȚIATORI :

DEPUTAT IUSTIN MARINEL CIONCA ARGHIR, GRUP PARLAMENTAR PDL

DEPUTAT CLAUDIA BOGHICEVICI, GRUP PARLAMENTAR PDL

DEPUTAT MARIUS GONDOR, GRUP PARLAMENTAR PDL

DEPUTAT ADRIAN NIȚU, GRUP PARLAMENTAR PDL

SJAHN
comitetul

Județul PER Arad, dos 54/1949

106

CUM A DECURS REBELIUNEA IN COMUNA SEPREUS

In ziua de 31 Iulie 1949, la oarele 3 după masă a fost convocat Sindacatul Agricol, in vederea stabilirii muncitorilor angajați la batoze.

Sedința sa ținut in lăcalul Primăriei. La această sedință s, a putut observa că a luat parte o sumedenie de chiaburi și codițale lor de topor cari căutau să desbina și să-i descurajeze pe muncitori angajați la batoze. In acet tim a venit o nuntă la primărie pentru a se cununa tinere. Plecând munta s, a imprăstiat toată adunarea sindicalistilor.-

Delegatul din parte județenei tov. Balas a plecat spre casă, in drumul lângă ferăria lui Korpanai Iosif la întâmpinat o gloată de oameni, cari se legau de anumite probleme, stigând in gură mare că nu au pâine. La un moment dat a părut in fața lor angajați Gospodărie de Stat și atunci in treagă gloată a ridicat pumni in sus, ingurându-i și stigând că le vine rându-l acuși. N. a durat 5 minute până când delegatul tov. Balas văzând situația a luat-o la fugă spre Primărie și spre esire din sat la moară. In acel moment întregă gloată s, a luat după gânsul mobilizând tot elementul de la sala de joc prin capul de rebeliune Stana Simion zis /Nanci/ și fost proprietar a salei de joc Stana Ioan cărcimarul, iar la strigătele lor "După el" și "jos Comuniști" a apărut după toate străzile lume bărbați și femei cari alergau toți spre locul unde bătea pe tov. Balas lângă podul de la moară.-

In acel moment militia fiind anunțată a venit o patrulă de 3 militari și cărți despre Chișinu Criș, iar rebeli văzându-i printr-o manevră s, a incungurat dazarmându-i și luându-i la bătaie, lea luat cai și s, a îndreptat tot convoiul spre Gospodăria Agricolă de Stat in fruntea lor erau Stana Ioan zis/Bândet/Stana Simion zis /Nanci/ Ianoș Ioan a lui Peleșoiu, Roșca Flore a Gogoji, Laza Teodor nr. 117, Bliđab Teodor Nr. 9 Roșca Flore a Găscuță Nr. 915, Stana Petru zis /Bândet/ și tot convoiul după el unde s, a început devastarea. După ce a terminat cu G.A.S. a pornit spre Cooperativă, poștă și primărie unde a făcut devastări complete, dând foc arhivei la primărie distrugând telefoanele, iar in cooperativă a fura tot ce sa găsit.

Se format apoi echipe de agitație in comuna unde a pornit cu toba iar uni a tras clopotele in dundă pentru alarmă. Toată noaptea a cutreierat satul devastând pe Stana Gheorghe, Stana Teodor, Ban Mihai și Compass Iuliu fost notar. In aceia noapte lumea fura lu, rurile dela G.A.S. Cooperativă, dela tov. de mai sus, iar o parte erau agitatori unde striga facem lume nouă și cins nu va veni mâina dimineată cu: sapă, furcă, topor, coasă să omărăm pe comuniști va fi impușcați pe loc. *Jos Ioan care avea o echipă de 10 oameni*

Tot in aceia noapte fostul cântăreț la biserică *Jos Ioan* care avea o echipă de 10 oameni care cânta pe străzi deșteaptățe române și trăiască regele.-

Iar dimineța a început să tragă clopotele din nou de alarmă și s, au venit oameni cu unelte sau adunat in locul pieței pentru a aștepta armata unde erau și femei cari ii ajitau să plece. Au plecat spre moară unde a întâmpinat armata cu foc de arme. Comuna a fost incunjurată de armată iar rebeli a fost toți strănși și puși la cercetări, iar Stana Simion zis Nanci, Stana Petru și Stana Ioan zis Bândet a fost fugit după 3 zile sa prezentat rebeliul Stana Petru zis Bândet cap de rebeliune însă cei lalți 2 frați ai lui nu sa mai prezentat.

Ceia ce a constatat Securitatea vinovați a fost ridicați si duși la Arad pentru cercetări mai amănunțit, uni a fost lăsați liberi iar alți a fost duși pentru judecată.

In momentu de față șipitele oamenilor se găsesc astfel: pe față se manifestă alături de noi, dar până ce nu va fi prinși cei doi furgaritot mai trag speranță la ei și pe chestea lor scot anumite svomiri, cari dăunează in munca noastră.-

Sepreuș, la 15 Aprilie 1950.-

ISTORICUL REBELIUNEI DIN COMUNA S E P R E U S

Si în această comună, acțiunea de rebeliune a fost organizată de burghezie care a infiltrat agitația în rândurile oamenilor săraci, care fiind îndopați cu bețură au participat în ceva măsură și ei la această acțiune.

Această acțiune a fost bine organizată având legătură cu comunele Apateu, Somosheș și cu celelalte care au fost în acțiune.

În fruntea acțiunii au fost următorii:

Stana Simion, zis Nanci, Stana Ioan zis Bănduț, Părtan Petru al pârvanului, Selejan Ioan, Burcă Teodor, Engheldorf Adam, Horga Mihai, Sărbu Ioan, Stana Petru, Incicău Mihai, Pârva Ioan, Pârva Teodor și Stana Ioan.

Aceștia conduși de avocatul Pârva, un epurat și preotul ortodox Ștefănuț Ioan care a fost PNT și au avut legături cu burghezii din comunele vecine care era în legătură cu ceva partizani din munți.

Capii mai sus amintiți au avut sedință pentru a pregăti acțiunea lor, Duminică dimineața. Aici s-a spus că să nu se dea nici o cotă și când va veni cineva din partea partidului ca să prelucra colectările, să nu-și fie lăsați, ci să se înceapă acțiunea.

Aceasta s-a și întâmplat căci în după-masa zilei de 31 VII 1949 în timp ce un delegat prelucra felul cum vor urma să fie platiți muncitorii de la bătează, capii instruiți pentru acțiune, au început a împinge lumea peste delegat. Reacțiunea i-a reușit ca și să antreneze și masele sărace în acțiunea lor și nu au lăsat delegatul să vorbească.

Stana Simion, zis Nanci a început să bată pe delegatul comitetului județean, care a scăpat fugind, dar a fost prins din nou, bătut și schingiuit și apoi aruncat într-o apă, crezând că este mort.

Reușind acest început, oamenii fiind cu capul plin de bețură căci capii rebeliunii au avut grijă săle dea de băut și oamenilor săraci, au început să strige pe stradă lozinci cu caracter fascist.

Apoi s-a procedat la dezarmarea ~~maximă~~ militei, au rupt firele de telefon, au rupt mâna la acea femeie, apoi au mers și au spart cooperativa devastându-o, iar bețura din cooperativă au dat-o populației sărace pentru a o îmbăta. Apoi masele cu stana în frunte au mers la ferma de stat și i-au dat foc. Apoi au devastat locuința notarului, a fostului primar. De aici au mers la Secretarul orgi

de bază din comună învățătorul Lupu I an, care abia a scos și soția din ghiarele lor. De aici au plecat la Primărie, au scos portretele conducătorilor regiunii actual și arhiva și i-au dat foc.

Veniind armata în carioane, fiind bine organizați au tras clopotele în semn de alarmă, și au ținut piept acestora reușind să-i dezarmeze.

Vinovatii nu au putut să fie prinși decât abia la ziua, dar mulți dintre capii acestora au scăpat fugind, și sunt puși în urmărire.

Armata care a venit ulterior a reușit să-i liniștească și să prindă pe mulți vinovați dintre comună.

54/1949

249

R A P O R T

in legătură cu acțiunile dușmănoase petrecute in județul Arad.

Manifestări dușmănoase care apoi s'au transformat in acțiuni agresive, organizate și conduse de către dușmanul de clasă împotriva regimului nostru, au fost in comunele Somoșcheș, cu 1874 locuitori, Apateu cu 3066 locuitori, Berechiu cu 2325 locuitori și Sepreuş cu 3425 locuitori.

La aceste manifestări dușmănoase au luat parte in mod pasiv întreaga populație in toate comunele.

In mod activ adică înarmați cu ciomege și coase au participat pe comune astfel: Sepreuş 4-500 țărani, la Berechiu 150 țărani, la Apateu 400 țărani și la Somoșcheș tot circa 400 țărani.

La acțiuni agresive au participat in Somoșcheș 103, in Apateu 95, in Berechiu 71 și la Sepreuş 130.

Aceste comune fiind formate numai din țărâtime de naționalitate română, înseamnă că printre participanți nu au fost decât de această naționalitate. Situația lor socială se prezintă astfel:

Sepreuş	=	chiaburi	.....	mijlocași	.....	țărani săraci	.....
Somoșcheș	"	"	.....	"	.....	"	.....
Berechiu	"	"	.....	"	.....	"	.....
Apateu	"	"	.....	"	.....	"	.....

Poziția membrilor de partid in perioada acestor acțiuni a fost că in comuna Berechiu din cei 17 membrii de partid 9 au participat la acțiune, iar 6 au fugit in pădure. In Somoșcheș din 37 membrii de Partid 33 au participat la acțiune iar 4 au fugit in pădure. La Apateu din 23 membrii de partid 3 au fugit in pădure, 3 au fost bătuți in comună, iar restul de 17 au fost printre cei care au participat la acțiune. La Sepreuş din 69 membrii de partid 6 au fugit in oădure, iar restul au participat la acțiune.

In tot timpul acțiunilor s'au strigat lozincile:

"Trăiască regele Mihai, că ne dă pâine și mălai"

"Trăiască regele Mihai Iy, "Vrem libertate poporului român",

"Jos Rv.P.R.", "Trăiască armata română de dinsinte", "F

"Trăiască Maniu, trăiască Regele", "Frați țărani, nu dați cota, căci partizanii sunt cu voi", "Vom munci și vom lupta, să sdrăbim Republica", "Jos comuniștii", "Nici un comunist nu trebuie să rămână in viață", "Frați români, urmați-ne pe noi in munții apuseni, noi partizanii suntem acolo", "Partizanii vă stau in ajutor", "Nu dăm cotă, aici sunt partizanii, sunt aici anglo-americanii", "Ne trebuie pită, noi suntem in trenu foamei", "Vrem pâine și libertate",

Ca revendicări s'a ridicat la început problema salarizării în natură a muncitorilor dela batoză și din partea țărănimii că nu dă nimic la colectare.

Elementele care au participat în mod activ la aceste acțiuni sau dedat și la următoarele devastări și distrugerii:

În comuna Sepreuş au fost devastate și apoi dat foc locuințelor muncitorilor dela gospodăria agricolă de Stat, de unde s'au ridicat și o casă de bani cu peste 160.000 lei, pe care au încercat să o deschidă și nu au putut. Au devastat Cooperativa de unde au luat și 30.000 lei. Căminul de zi din comună, Centrala telefonică care au distrus-o complet și sediul Comitetului Provizoriu, deasemenea au mai devastat casa notarului și a agentului agricol, care erau membrii de Partid.

La Apateu a fost devastate Școala, Primăria și cooperativa. Deasemenea au fost devastate casa directorului școlii și a unei învățătoare dela aceeași școală.

La Somoșcheș au fost devastate numai sediile Comitetelor Provizorii.

Au fost bătuți și răniți următorii tovarăși:

În Berechiu tov. Nan Gheorghe, secretarul plășii de Partid Ineu, La Somoșcheș tov. Antochi Vasile, Tov. Belle Petre, șofeurul și tov. Onița responsabilul organizatoric al plășii Ineu. La Apateu directorul școlii nevasta lui, o altă învățătoare și secretarul școlii. La Sepreuş tov. Balazs Carol instructorul secției organizatorice, tractorist dela Gospodăria de Stat, 3 milițieni dela o patrulă călare, șeful de cultură și inginerul dela Gospodăria de Stat, telefonista și 4 ostași dela Grăniceri, care întâi au fost desarmați. Acești ultimi patru ostași care împreună cu alți militari după ce au înconjurat satul au intrat în grupuri pe fiecare uliță, pentru a imprăstia pe manifestații și a aresta capii instigatorilor, dând peste un grup de țărani, aceștia au strigat "Trăiască armata poporului" după care apoi au înconjurat și la strigătul unuia dintre ei "Puneți mâna pe ei" după care au sărit pe cei 4 ostași.

În general la aceste acțiuni au fost sunt 14 morți din care 13 sunt chiaburi, dintre cari unul era comerciant și altul avocat, iar al 14-lea era mijlocș. Toți sunt de naționalitate română.

S'au arestat în comuna Somoșcheș 103 țărani, care în urma trrierilor făcute în momentul de față mai sunt arestați 36.

În comuna Apateu au fost arestați 95, mai sunt arestați 55.

La Sepreuş sunt arestați 133, mai sunt arestați 55.

La Berechiu au fost arestați 71, au mai rămas 19.

În total deci au fost arestați 402 și în urma trrierilor făcute mai sunt arestați 161.

Din restul județului din diferite comune ~~există încă arestați~~ au fost arestați 151 de țărani care apoi ulterior au fost eliberați.

1. Chelaru, Mihalocani, Săcaci. /

Din totalul de 552 de foști arestați printre cei care au fost puși în libertate sunt 241 țărani săraci, iar restul până la 391 care au fost eliberați țărani mijlocăși și chiburi.

Dintre cei 161 care au rămas arestați 45 sunt chiburi, 6 deblocați și 110 țărani săraci și mijlocăși.

Au fost rădicate în întregime familiile celor 14 morți, al căror situație materială s'a arătat mai sus, și naționalitatea.

În general comportarea membrilor de Partid, a organizațiilor de masă și a Comitetelor provizorii locale a reieșit din primele puncte al acestui raport unde s'a arătat numărul celor care au fugit în pădure, al celor care au fost bătuți iar restul au participat în mod activ la aceste acțiuni.

Membrii Biroului județean în urma unei ședințe care au ținut-o și au analizat evenimentele desfășurate în județul Arad au adus la concluzie că deși cunoșteau că în aceste comune sunt unele frământări și că erau acționate de către elementele chibure și dușmănoase pe care Comitetul Județean deși le cunoștea într-o măsură oarecare, nu au luat măsurile necesare pentru a împiedica preîntâmpina acțiunile dușmănoase care au avut loc și consideră aceasta lipsă de vigilență din partea lor.

Arad, 14.VIII.1949

DELEGATUL COMITETULUI CENTRAL,
Țecov T.

ironului de l
ce a duce o

Muncitoresc Roman
Jud. Arad.

54/1949
49.

252

R A P O R T.

Atmosfera in comunele unde a fost rebeliunea in timpul colectărilor
tuatia după verificari se prezintă in felul următor: 1) Comuna Berechiu
in total de 18 membri au fost exclusi 6. Din cei exclusi 3 au fost expo-
tatori, unu descompunere morală, si doi abateri grave dela linia Partidului.
Au fost confirmati 12, promovati 7, si propusi pentru sanctiune 3.
Comuna Sepreus total 78 de membrii din care confirmati 52, exclusi 26.
Din exclusi 9, au fost explotatori, 1. informator si provecator, 8 au fost
stru activitati dușmănoase, după 10 Martie iar restul abateri grave dela
ia partidului iar 3 nu sau prezentat la Verificare, au fost promovati
si propusi pentru sanctiuni 7.
2) Comuna Apateu. total 23 de membrii, din care confirmati 16, promovati 2
exclusi 7. Din exclusi unu a fost provocator, trei au făcut crime pe te-
riul U.R.S.S. restul a avut abaterii grave dela linia Partidului.
3) Comuna Somoșcheș, 48 total confirmati 26, exclusi 22. Din exclusi 10 au
provocatori si informatori, 5 au făcut crime pe teritoriul U.R.S.S. 3
ctiuni dușmănoase după 10 Martie si restul cu abateri grave dela linia
idului.

Verificările sunt terminate in aceste comuni după verificari org. de
munceste binisor participă la sedinte desbete problemele mai adânc,
sarcinile date membrilor de Partid, sunt duse la bun sfârșit.
Verificările au fost bine primite de cei săraci din Comune, spiritul al
sfera in aceste comune este liniștită, cetățenti se supun dispozitiunilor
linia administrativă, dar încă se mai obsearvă spirit nesănătos, chiar
tărăni mijlocași instăriți, in această directie org. de bază duce mu-
lămurire prelucrând cazurile întâmplate.

concluzii. In aceste comune încă trebuie îndreptată forta noastră, pentru
duce munca de lămurire in sânul populatiei, iar org de bază să fie mobi-
late, pentru a demasca elementele dușmănoase care ar cauta să agite si
tru a antena ~~xxx~~ toate org. de masă in munca de lămurire, si a vigi-
lei față de ~~xxxxxxxxxxxx~~ dușmanul de clasă mai ales in campania de
mântări de toamnă.

aceasta este situatia din cele patru comuni care au făcut rebeliune in
ntul de față.

Arad la 25 Sept. 1949

Secretar.

SJAAH-1

Tribunalul Arad.

85

3/1950

25

R.P.R. S
Tribunalul Arad Secția Penală,
No. P. 5691/1951

Sentința Penală No. 270/1952

Sedința publică din 15 Ianuarie 1952,
Președinte Grogire Stroescu, judecător,
Asesori Popolari Ioan Drecin și Ana Sasu,
Grefier Petre Pop,
Min. Publ. reprez. prin Vasile Marian, procuror.

3/1950

La ordine fiind judecarea procesului penal pornit contra inculpatilor Chebeleu Ioan, Sas Ioan, Halangau Ioan, Orădan Teodor și Pinteș Ion, pentru infracțiunea prev. și ped. de art. 284 cod. pen.

La apelul nominal se prezintă inculpații asist. de apărătorii Petre Simandan, Alexandru Garo, Gitta Anton și Augustin Ghirboan.

Procedura completă.

Se dă citire actului de sesizare, rechizitorul Tribunalului Arad No. 2594/1951.

Se procedează la luarea interogatorului inculpaților cari au declarat cele consemnate în osebitele procese verbale dela dosar.

Apărătorul inculpatului Chebeleu Ioan, avoc. Petre Simandan cere admiterea probei cu martorii Matea Petru, Făruș Gheorghe și Hantiu Petru din com. Sepreuș, Reg. Arad, pentru a dovedi atitudinea cinstită, patriotică și democratică a inculpatului înainte, în timpul și după rebeliunea din com. Sepreuș.

Apărătorul inculpaților Sas Ioan, și Halangau Ioan, avoc. Alex. Garo cere audierea martorilor Gabor Petru din Sepreuș 72, Tăscău Ana angajată la M. Paulis, Meszaros Gheorghe, Trizer Sepreuș, Iancu Ioan din com. Avram Iancu, Iancu Florița din Sepreuș, și Valica Ioan și soția, din Sepreuș, pentru a dovedi comportarea inculpaților cu ocazia evenimentelor din Sepreuș, anul 1949, precum și a imprejurarilor că între inculpatul Halangau Ioan și Stana Simion și Stana Ioan, au fost discuțiuni violente în sensul rebeliunii din urmă să părăsească locuința inculpatului.

Apărătorul inculpatului Orădan Teodor avoc. Anton Gitta, cere admiterea probei cu martorii Ștefănuș Gheorghe, din com. Sinteș Mare 284, și Șeriolan Matia din com. Sinteș Mare 200, pentru a dovedi că în timpul rebeliunii din Sepreuș, inculpatul se afla în com. Sinteș Mare adică la o distanță de 13 km, unde se ocupa cu muncile agricole, fiind străin de rebeliune.

Apărătorul inculpatului Pinteș Ion, avoc. Augustin Ghirboan, cere admiterea probei cu martorii Tăscău Costică, învățător din Sepreuș, și Faur Mihai din Sepreuș No. 976, pentru a dovedi sătătudinea inculpatului în timpul rebeliunii.

Reprez. Min. Public, nu se opune la probatiunile cerute.

Tribunalul,

Respinge ce neconcludente probele cerute în apărere și dă sentința în fond.

Reprez. Min. Public, susține rechizitorul și cere pedepsirea inculpaților.

Petre Simandan avocat, susține că inculpatul Chebeleu Ioan este un om cinstit, că a fost în armată și că este un ignorant, care aplică circumstanțelor atenuante și a unei pedepsei minime.

Avoc. Alexandru Garo, susține că inculpații Sas Ioan și Halangau Ioan nu au avut intențiunea de a sustrage pe Stana Simion și Stana Ioan și că în schimb, susține apoi că faptele lor nu are nici o legătură cu evenimentele din Sepreuș, din anul 1949, care aplicarea circumstanțelor atenuante și a unei pedepse ușoare.

Avoc. Anton Gitta, pentru inculpatul Orădan Teodor, cere ca la aplicarea pedepsei inculpatului să se aibă în vedere starea de ignoranță a acestuia.

Avoc. Augustin Ghirboan, care aplicarea circumstanțelor
atenuante inculpatului Pinteș Petru.

Inculpații declară că nu mai au nimic de adăugat la cele
spuse înainte și solicitata de apărătorii lor.

Tribunalul,

Asupra acțiunii penale de față.

Având în vedere că Parchetul Tribunalului Arad prin rechizi-
toriu No. 3594 din 1 Iunie 1951, a deschis acțiune publică contra
inculpaților:

1. Chebeleu Ioan, de 78 ani, căsătorit, cu 2 copii, origine
rădăcină țărănișă, plugar, avere are 2 ha, și 1 tractor, nepedepsit,
dom. în com. Săpreuș, Reg. Arad, No. 439.

2. Sas Ioan, de 44 ani, căsătorit, cu 4 copii, plugar chiabur,
avere are 37 ha, nepedepsit, dom. în com. Săpreuș, No. 270 Reg. Arad.

3. Hălăngău Ioan, de 78 ani, căsătorit, cu 2 copii, de profa-
siune plugar, nepedepsit, dom. în com. Săpreuș No. 760 Reg. Arad.

4. Orădan Teodor, de 71 ani, căsătorit, fără copii, nepedep-
sit, dom. în com. Sinteș Mare No. 282 Reg. Arad,

5. Pinteș Petru, de 28 ani, căsătorit, cu 2 copii, plugar
nepedepsit, dom. în com. Săpreuș, No. 960 Reg. Arad, - toți pentru delictul
de favorizarea infractorilor prev. și ped. de art. 284 pct. 1, și alin.
1 alin. comb. cu art. 259, și 260 Cp. comisă prin aceea că în cursul anului
1949 și începutul anului 1950, au favorizat pe infractorii Stana Simion
și Stana Ioan găzduindu-i și alimentându-i deși aveau cunoștință că acești
sunt fost conducători rebeliunii din comuna Săpreuș, Reg. Arad, și că
sunt condamnați de Tribunalul Militar, pentru faptele lor.

Având în vedere că această cauză a venit spre soluțio-
nare în fața acestui Tribunal, în urma stabilirii competenței prin
Decretul penala No. 3700 din 2 Noiembrie 1951, a Curții Timișoara.

Având în vedere actele primelor cercetări, dresate de
organele securității, coroborate cu recunoașterile inculpaților la
interogatoriile luate în instanță, și cu declarațiile celor 2 incul-
pați favorizați Stana Simion și Stana Ioan rezultă următoarea stare
de fapt:

Incepând din luna August 1949, inculpații Chebeleu Ioan
Sas Ioan, Hălăngău Ioan, Orădan Teodor, și Pinteș Petru, au găzduit
și alimentat pe fugarii Stana Simion și Stana Ioan, din com. Săpreuș
Reg. Arad, care au fost conducătorii rebeliunii chiaburești din com.
Săpreuș, anul vară anului 1949, și care fiind judecați în lipsă de către
Tribunalul Timișoara, au fost condamnați primul la 20 ani, muncă
silnică, și secundul la 15 ani, muncă silnică.

Inculpații de mai sus, fiind dușmani ai regimului nostru
de democrație populară, prin găzduirea și alimentarea celor 2 pericu-
loși infractori, au urmărit să-i adăpostească și să-i ascundă pentru
a scăpa de sub urmărirea organelor de cercetări și a executării
pedepșelor aplicate, până la o eventuală schimbare a regimului de
democrație populară, - însă au fost descoperiți datorită rigilenței
organelor Securității Populare prin luna Martie 1951, când au fost
arătați și cei 2 fugari condamnați.

Astfel după cum reiese din actele dosarului:

Inculpatul Chebeleu Ioan, în luna Decembrie 1949, a intrat
în contact cu infractorii fugari, Stana Simion și Stana Ioan, i-a
găzduit la acasă și i-a adăpostit în podul casei timp de 7 luni, -
în luna Iunie 1950, i-a alimentat și apoi i-a dus la inculpatul Hălăngău
pe care de asemenea i-a ajutat cu 50 kgr. făină.

Inculpatul Sas Ioan, care este țărăniș chiabur - având
cunoștință de faptele comise la rebeliune de cei 2 infractori fugari
și de pedepșele ce li s'a aplicat în luna Octombrie 1950, s'a
prezentat la inculpatul Hălăngău Ion, pentru a vedea în mână

86
Agi

ca intenționa să-l cumpete și acolo în grajd a întâlnit pe cei 2 fugari care erau ascunși și găzduiți - a luat legătură cu ei și au convorbit puțin - însă în loc de a anunța organele în drept pentru a-i prinde a rămas în tăcere acest fapt ajutându-i totodată cu 1 kgr, slănină, pentru alimentație fiindu-le transmisă prin soția inculpatului Hălângău Ion.

Inculpatul Hălângău Ion, având cunoștință de faptele și pedepsele aplicate celor 2 fugari și fiind și el însăși un dușman al regimului nostru de democrație, - în luna Octombrie 1950, a stat de vorbă cu inculpatul Chebelev Ion care i-a spus că cei 2 fugari sunt ascunși la el și pe propunerea acestuia a acceptat să-i adăpostească și să-i ascundă la el. Astfel i-a ascuns timp de 5 luni, - din Octombrie 1950, până în Februarie 1951, fiind alimentați de numitul cu grâu și făină, dela inculpatul Chebelev Ion.

Inculpatul Orădan Teodor, în luna August 1949, când știa că prezenta conducătorii ai rebeliunii Stana Simion și Stana Ioan, sunt urmăriți pentru cercetarea faptelor lor, i-a adăpostit și alimentat timp de o lună discutând cu ei eventualitatea schimbării regimului nostru de democrație populară. Acesta a găzduit în timpul cel mai critic, pe cei doi rebeli dându-le astfel posibilitatea să stea ascunși timp atât de îndelungat, zădărniciindu-se astfel cercetările contra lor din partea organelor în drept.

Inculpatul Pinteș Petru, a găzduit, adăpostit, și alimentat pe cei 2 fugari timp de o lună în August 1950, știind faptele pe care au comis și pedepsele ce li s'a aplicat - manifestându-se de asemenea un dușman al regimului nostru democratic.

Faptele comise de acești inculpați prezintă un grav pericol social pentru Securitatea R.P.R. și pentru lupta și munca oamenilor noștri pe drumul construirii socialismului și apărării păcii.

Considerând că în drept faptele comise de inculpați de a fi prezentate în cursul anului 1949, și începutul anului 1950, pe infractorii Stana Ioan și Stana Simion, găzduindu-i și alimentându-i deși aveau cunoștință că aceștia au fost conducătorii rebeliunii chiaburăști, din com. Săpăreus, Reg. Arad, și că sunt condamnați de Tribunalul Militar Timișoara pentru faptele lor, constituie elementele penale ale delictului de favorizarea infractorilor prev. și ped. de art. 284 al. 1. și ultim Cp.

Având în vedere că infractorii Stana Ioan și Stana Simion, fiind judecați de Tribunalul Militar Timișoara, în 19 Iulie 1951, dec. după mărirea lor, - au fost condamnați în baza art. 210 Cp. cu aplicațiunea art. 157, Cp. primul la 14 ani, temniță grea, 5 ani, degradare civică, iar secundul la 16 ani, temniță grea, și 8 ani degradare civică, - după conținutul din extrasul sentinței No. 866/1951 al Trib. Militar Timișoara anexat dosarului.

Având în vedere că inculpați din prezenta cauză au recunoscut faptele lor pe care le-au comis în simplitatea lor determinați de amenințările celor 2 fugari, că intenționează să se prezinte autorităților imediat ce vor afla că au fost judecați, - rămânând impresionati de amenințările celor 2 infractori că se sinucid dacă nu i-ar găzdui și ascunde imediat după rebeliune, - că nu au mai săvârșit fapte penale, - pentru aceste împrejurări Tribunalul le-a reținut ca circumstanțe atenuante făcând în cauză aplicațiunea disp. art. 157, al. 1. pct. c. Cp. în stabilirea pedepselor.

Având în vedere că inculpații în vederea stabilirii circumstanțelor atenuante au propus probe cu martori pe care Tribunalul le-a respins ca nefondate, deoarece în primul rând toți inculpații au recunoscut faptul găzduirii și alimentării celor 2 fugari favorizați, și apoi în al doilea rând apreciind gravitatea faptelor comise în speță a gradat pedeapsa în raport cu împrejurările în care s'a aflat fiecare dintre inculpați și la dosar au existat destule probe care să ducă la aplicarea circumstanțelor atenuante prev. de art. 157 Cp.

Având în vedere că inculpații Chebelev Ion, Hălângău Ioan

Popescu Petru se află arestat preventiv de Parchetul Trib. Militar Arad, de la data de 21 Martie 1951, iar incul. Sas Ioan si Orădan de la aceste si organe de la 7 Aprilie 1951, urmează ca, in conf. cu art. 64 cod. pen., durata detentiunii preventive să fie din pedeapsa stabilită prin prezenta sentință.

Văzând si disp. art. 109 pr. pen. referitoare la cheltuelile procedurii convenită Statului.

Pentru aceste motive,
In Numele Legii
Hotărăște

In baza art. 284 pct. 1 si alin. ultim. cod. pen. cu aplicatia art. 157 alin. 1. pct. c. cod. pen. condamnă pe inculpații:

1. Chebeleu Ioan, de 38 ani, fiul lui Gheorghe si Ileana, dom. in com. Sempres, No. 439, Reg. Arad, mecanic tractorist, căsătorit, cu 3 copii, nepedepsit, până in prezent, aflat in arest, la 5 cinci ani închisoare corecțională, si 5 cinci ani interdicție corecțională cu plata timpului petrecut in detentiune preventivă, de la 21 Martie

2. Sas Ioan, de 44 ani, fiul lui Petru si Ileana, dom. in com. Sempres, No. 270, Reg. Arad, plugar chiabur, cu 33 ha, pământ, căsătorit, cu 2 copii, nepedepsit, până in prezent, aflat in arest, la 2 doi ani închisoare corecțională su 50.000 cincizacimii lei amendă corecțională, si 2 doi ani interdicție corecțională, cu computarea timpului petrecut in detentiune preventivă, de la 7 Aprilie 1951.

3. Balanău Ioan, de 32 ani, fiul lui Ioan si Floarea, dom. in com. Sempres, No. 760, Reg. Arad, plugar, cu 2 ha, pământ, căsătorit, cu 2 copii, nepedepsit, până in prezent, aflat in stare de arest, la 4 patru ani închisoare corecțională, si 4 patru ani interdicție corecțională, cu computarea timpului petrecut in detentiune preventivă de la 21 Martie 1951.

4. Orădan Teodor, de 31 ani, fiul lui Adam si Ana, dom. in com. Sempres, No. 285, Reg. Arad, plugar cu 4 jugare pământ, căsătorit, fără copii, nepedepsit, până in prezent, aflat in arest la 5 cinci ani închisoare corecțională si 5 cinci ani interdicție corecțională, cu computarea timpului petrecut in detentiune preventivă de la 7 Aprilie 1951, si

5. Pintea Petru, de 28 ani, fiul lui Simion si Maria dom. in com. Sempres No. 170, Reg. Arad, plugar cu 7 jug. pământ, căsătorit, cu 2 copii, nepedepsit până in prezent, aflat in arest, la 3 trei ani închisoare corecțională, si la 3 trei ani interdicție corecțională, cu computarea timpului petrecut in detentiune preventivă de la 21 Martie 1951.

In baza art. 109 pr. pen. obligă pe fiecare inculpat să plătească Statului, câte 2000 douămii lei cheltueli de proc. pensii.

Mantine starea de arest a inculpaților.

Guă drept derecurs.

Data si cetită in ședința publică din 15 Ianuarie 1952.

Președintele
Și Stănescu

Grefier
Pop. Petre

Asesori Popolari
Dreșin Ioan

Sas Ana

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

In timpul... In descurarea armatei...
...NOTA...
...de catre...

asupra informatiilor cerute de catre C.C. asupra cercetarii...
...in timpul...

COMUNA SOMOSCHES

Funcionarul dela primăria Somosches Drăghici Gheorghe
posecă in comună Berechiu 7 jugăre de pământ și casă.

Trăiește de 6 ani in Somosches, iar inainte a fost factor
postal in comuna Berechiu.

Nu se știe dacă a făcut vreo politică in trecut, dar in
prezent a fost membru al P.M.R. provenit din PSD.

In muncă a fost apreciat ca bun funcționar, dar era in
legătură continuă cu elemente chlabure și reacționare.

In timpul rebeliunii a fost tot timpul la băutura cu
rebeliunii informându-i. Si in prezent ține legătura cu chlaburii.

In ziua rebeliunii secretarul Tăutan Traian al organizației
de bază din Berechiu, i-a cerut bicicleta pentru a anunța Militia din
Cerneiu că au fost tălate firele de telefon iar acesta i-a răspuns
cu cuvintele: O să vă dăm noi vouă bicicletă, pe un ton foarte amenințător.

Nu după mult timp a plecat el personal la Somosches, iar
pe drum a ajuns pe secretarul organizației de bază Tăutan și fratele
lui Olcearu, care au fugit din urmă din cauza rebeliunii. Aceștia l-au
rugat să anunțe el la Somosches Militia asupra acelor ce se petrec
Berechiu, iar Drăghici le-a răspuns; in mod amenințător: Veniți voi
acolo că o să căpătați ce vă trebuie.

In aceeași zi a informat pe capii rebeliunii asupra locu-
lui unde se aflau ascunși, secretarul organizației de bază și alți
membrii de Partid.

COMUNA SEPREUS

SECRETARIATUL COMITETULUI
JUDEȚEAN

Cârciumarul din Sepreus care a fost executat se numește
Stana Ioan proprietar a 8 jug. pământ, casă cârciumă, prăvălie 2
cai și una vacă cu vițel.-

Averea anexată a fost confiscată și a trecut la G.A.S Se-
preus.

A făcut politică maistă care a continuato până in prezent.
Familia a fost ridicată.-

La acest cârciumar sa organizat o bandă de teroriști care
băut toată noaptea iar in ziua următoare toți, cei care au participat
la rebeliune au băut la el in mod gratuit.-

A fost el însuși cap de rebeliune luând parte activă la de-
vastarea cooperativei și a fermei.-

A fost executat de armată.-

COMUNA SEPREUS

Locuitorul Pârvu Ioan din Sepreus cârciumar proprietar a
21 jug. pământ casă, prpvălie, și cârciumă, 2 cai, 2 vaci și 7 porci.
A făcut politică liberară care a continuato până in prezent.

In timpul rebeliunii a participat la dezarmarea armatei fiind tot timpul in fruntea rebeliunii trăgând focuri de armă.

După rebeliune sa găsit la el acasă un aparat "6" de radio emisiune.- A fost prins pe câmp și dus in comună de către paznicul de câmp.-

In timpul cât a fost ținut la primărie pentru cercetări a găsit un ciob de sticlă cu care si-a spintecat burta și cu mâinile proprii și-a scos măruntaiele afară însă nu a murit.-

In timpul cercetărilor striga mereu să-l impuste că el tot nu va trăda cauza organizației frontului renasterii României mari pentru care a jurat.-

A fost transportat la spital iar familia a fost ridicată. Avera confiscată a fost anexată G.A.S. din Sepreus-

COMUNA SEPREUS

Burcă Teodor țaran sărac cu 4 jug.- pământ și trei membri in familie este mic meseriaș se ocupă cu tâmplăria.-

Având patima beției a fost indus in eroare de chiaburi când i de băut in noaptea rebeliunii la cârciuma lui Stan pentru a putea fi utilizat in acțiunea lor meschină.- Este stiut de locuitorii comunei că atunci când acest Burcă era beat era foarte scandalos și agitat se de toată lumea pe tradă.-

Se presupune că i-ar fi promis făină bani și alte lucruri pentru a participa la rebeliune.- In timpul când nu era beat și sindicalist lua parte la acțiunile de munci voluntare și nu se sta in potrive regimului dar era mereu amăcit de chiaburi cu băutură și alte lucruri.-

Arad la 30 August 1949

SECRETARUL COMITETULUI
JUDEȚEAN

Se n t i n t a Civilă Nr. 12/1951.-

Sedința publică din 3 Ianuarie 1951.-
Președinte: Ioan Peseșan, judecător,
Asesori Popolari: Ioan Demian și Libuș Rozalia.
Procuror: Moraru Rozalia, procuror.-
Grefier: Petre Pop.-

Pe rol fiind, soluționarea cererii introduse de
Comitetul Provizoriu al Comunei Sepreș pentru înregis-
trarea ulterioară a cazului de moarte a lui Incicău
Mihai.

La strigarea pricinii nu se prezintă nimeni.
Procedura completă.-

S-au citit actele și lucrările din dosar.
Repr. Ministerului Public pune concluziuni pen-
tru admiterea cererii.-

T R I B U N A L U L,

Având în vedere că, prin adresa Nr. 11429 din 16
Noembrie 1950 Parchetul Tribunalului Arad ne trimite pro-
cese verbale dresate la data de 23 Septembrie și 9
Noembrie 1950 prin care Comitetul Provizoriu al Comunei
Sepreș cere înregistrarea ulterioară a cazului de moarte
a lui Incicău Mihai din Sepreș decedat la 4 August 1949
în Comuna Sepreș.-

Că, din aceste procese verbale se constată că,
de fapt Incicău Mihai, a decedat la data de 4 August
1949 în Comuna Sepreș, iar decesul nu a fost înregistrat.

Văzând și dispozițiunile art. 30 din legea acte-
lor de stare civilă precum și art. 187 din Reg. în stării
civile,

Pentru aceste motive,

D I S P U N E M :

Admite cererea făcută de Ofițerul Stării Civile
al comunei Sepreș și ordonă înscrierea ulterioară în
registru de morți al comunei Sepreș decesul lui Incicău
Mihai întâmplat la data de 4 August 1949 în Comuna Se-
preș.

O copie de pe prezența se va afișa timp de 10 zi-
le pe tabla de publicațiuni a Tribunalului Arad și la
Oficiul de stare civilă a Comunei Sepreș.

Cu apel în termen de 15 zile dela afișare.-

Data și pronunțată în Camera de Consiliu azi
3 Ianuarie 1951.-

Președinte,
Ioan Peseșan

Asesori Popolari,
Demian Ioan
Libuș Rozalia

Grefier
Petre Pop

5 ex.

Comit. Prov. al Com. Sepreus
Nr. 47./1950
Sepreus la 23 Sept./1950.

4. OCT. 1950

Localitate: Sepreus

PROCES VERBAL

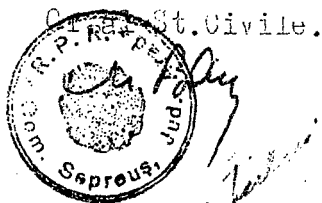
Incheiat astăzi 23 Septembrie 1950 in localul Comitetului Provizoriu al Comunei Sepreus

Noi, Oidtorul Stării civile al comunei Sepreus ~~având~~ având în vedere Ord. Parchetului Tribunal Arad Nr. 33367 din 18 Septembrie 1950 privitor la decesul Incicău Mihai din comuna Sepreus.

Având în vedere cu ocazia răscvârtirii din 5 August 1949, la ora 5 dimineața numitul Incicău Mihai (ost cu domiciliul în comuna Sepreus Nr. 557 născut la data de 2 Iulie 1899) a căzut moartea.

Având în vedere că numitul n-a fost înregistrat în actul de morti, moartea neîlind declarată, în baza art. 187 din regulamentul actelor de stare civilă s'a încheia prezentul proces verbal în dublu exemplar din care unul se va înainta Parchetului Tribunalului Arad.

D. O. M. S.

4. Oct 1950
Tei cant. casa - Parchetului
Trib. Arad
Arceștari
Președintele

Se încheie în ziua de

1950 ora 8 a.m.

- 1.) Comit. Prov. al Com. Sepreus
- 2.)
- 3.)

Președinte, C. D.

Sepreus
Actiunat curer Nr.
fact. Sepreus,
arceștari asupra

Prop:
Arceștari

R.P.R.
COMITETUL PROVIZORIU SEPREUS

13. NOV. 1950

PROCES VERBAL

Incheiat azi 9 Noiembrie 1950, la Comitetul Provizoriu al comunei Sepreus.

Subsemnatul Ban Mihai, presedinte al Comitetului Provizoriu Sepreus, si Ofiter al Stării civile,

Având in vedere că in ziua de 4 August 1949, a decedat in această comună loc. Incicău Mihai în împrejurări exceptionale,

Având in vedere că acest caz de moarte nu a fost inregistrat in registrele de mortă ale acestei comune,

Potrivit dispozițiilor art. 30 și urm. din R.L. Actelor de Stare civilă, nu poate fi făcută nici o înregistrare ulterioară, in registrele de Stare civilă, până la Hotărîre a instanței judecătorești,

Având in vedere cele de mai sus se intervine la Tribunalul Arad, pentru a aduce o Hotărîre pentru înregistrarea ulterioară a următorului caz de moarte:

Data decesului: 4 August 1949

Numele si pronumele decedatului: Incicău Mihai, plaga domiciliat in Sepreus Nr. 557.

Data nasterii: Sepreus 2 Iulie 1899.

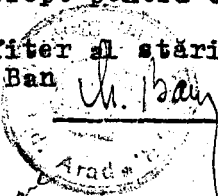
Numele si pronumele părinților: Ilie Incicău si Ecaterina Incicău

Pronumele si numele sotiei: Ecaterina Incicău născută Călba.

Drept pentru care am incheiat prezentul Proces Verbal.

Ofiter al stării civile

M. Ban

18 Nov. 1950

In original Parohiei Tulucei 1950
Arad, pentru cercetării ca urmare
la adresa parohiei Tulucei 1950
din 25 oct 1950

Procedura
K...

STAN H. Ibrănoiu-l Arad

3/1951

Altece

Copie

REPUBLICA POPULARĂ ROMÂNĂ

TRIBUNALUL MILITAR
Timișoara

Dosar Nr. 1684 / 1949
15437949

III. JUDECATĂ
Formular Md. I

SENTINȚA Nr. 866/951

Prezidiului Republicii Populare Române

Astăzi 19 Iulie anul 1951

Tribunalul Militar, Timișoara

compus conform art. 9—10 C.J.M. din D-nii:

Președinte Mănitău Magistru, Herca Sebastian

Membrii: Locot Maj Mag Damian Nicolae
Locot Sighetu Stefan
Locot Tisoaică Dumitru
Locot rigoraș Ioan

Procuror militar Cănitău Mag Vulcan Constantin

Grefier Andronic Ilie

S'au intrunit în ședință publică, cu respectarea dispozițiilor prevăzute de art. 19-22 C.J.M. și având jurământul în forma prevăzută, de lege, în scopul de a judeca pe STANA IOAN, zis BANDET de 29 ani născut la 12 III 1922 în Comuna Sepreus Reg Arad, fiul lui Ioan și Ana plugar domiciliat în Sepreus 769 Reg Arad și Stana Simion zis MANCI de 31 ani, născut la 20 IV 1920 în comuna Sepreus Reg Arad, fiul lui Ioan și Ana plugar, învinuți pentru fapta de CRIMĂ DE RASVRĂTIRE în conformință cu art. 445 Reg Arad, ambii deținuți în Penitenciarul Principal Timișoara învinuți pentru faptul de:

prevăzută și penat de art. 210 C P

Inculpatul s'a prezentat în instanță asistat de apărătorul din oficiu avocat Rusu Alexei

Președintele, conformându-se dispozițiilor art. 265 C. J. M., a stabilit identitatea inculpatului.

Grefierul a făcut apelul martorilor propuși în cauză după cum urmează:

Nu sunt propuși martori în cauză

După aceasta s'a dat citire de greșier, actului de acuzare și pieselor din dosar, iar Președintele a încunostiințat pe inculpat despre fapta ce i se impută și a procedat la luarea interogatorului său, cu respectarea dispozițiilor art. 269 C.J.M., arătându-i dovezile și cerând să spună tot ce este util apărării sale, interogator ce s'a anexat la dosarul cauzei.

3/1970

S'a procedat apoi la audierea martorilor :

XXXXX

care au fost ascultați pe rând, separat, cu respectarea dis. art. 179, 182, 276 și 279 C. J. M., ale căror depoziții s'au anexat la dosarul cauzei.

S'a dat apoi cuvântul Procurorului Militar care în rechizitoriul său a susținut: condamnarea acuzaților pentru fapta împătată prin ordinul de direct în judecată

Apărarea prin avocatul Rusu Alexei a susținut să se acorde acuzaților circumstanțe atenuante

După ce apărarea a avut ultimul cuvânt, Președintele a întrebat pe învinuit, dacă mai are ceva de adăugat în apărare și după răspunsul său negativ a declarat debaterile închise, iar Tribunalul, conform articolului 290 C. J. M., s'a retras în Camera de Consiliu, spre a delibera asupra culpabilității și aplicațiunii pedepsei.

Opiniunea judecătorilor s'a luat conform art. 291—295 C. J. M., iar la aplicațiunea pedepsei s'a avut în vedere dispozițiunile din Cartea IV-a, Titlul I C. J. M., după care

TRIBUNALUL

Deliberând în conformitate cu art. 291—295 C. J. M.

Asupra acțiunii penale Nr. ¹⁰²⁵⁵ din 7 Decembrie 1949

în contra lui Stana Ioan zis Bandet și Stana Simion zis Nariel învinuți pentru CRIMA DE RASVRATIRE p p de art 21o c p

Având în vedere concluziunile orale ale Procurorului Militar, precum și susținerile inculpatului făcute personal și prin apărătorul său în fața instanței în ședință publică;

Având în vedere că din instrucția orală, urmată în cauză în ședință publică, cât și din actele dela dosar, care au fost puse în discuția părților în ședință publică, conform art. 131 pr. pen., se constată următoarele:

In fapt: În Comuna Sepreuş Reg Arad, elemente chiaburești, și legionari, dușmanii ai regimului de democrație populară din România, lănd nemulțumirile privitoare la cotele obligatorii de cereale ale locuitorii din comună la răsvrătire,

Astfel în ziua de 31 Iulie 1949, acuzații Stana Simion zis Nariel și Stana Ioan zis Bandet, având în frunte pe Selejan Ioan, Purăan, au maltrat pe delegatul județean al P.M.R. care venise în comună să lămurească asupra treieratului, l-au aruncat în apă și după ce l-au răni și l-au bătut, După aceasta numiții, în fruntea unei mulțimi de trei milițieni călări pe care i-au descălecat și dezarmat, l-au rănit și armele, Apoi s'au îndreptat spre Poșta, înarmați cu armele și altele și au năvălit în localul poștei pe care l-au devastat și rele telefonice, intrerupând astfel legătura cu alte localități. Selejan Ioan a lovit pe Diriginta Poștei cu arma, fracturându-i fața. Fapte constatate prin procesul verbal fila 12, - De aici s'au dus spre ferma de Stat pe care deasemenea au devastat-o jefuind o parte din varea fermei așa cum s'a stabilit în procesul verbal dela fila 15, - S'au dus apoi la locuința lui Stana Teodor și Stana Gheorghe au devastat gospodăriile acestora, jefuind o parte din cruri, - În continuare a ajuns la Cooperativă unde deasemenea au jefuit mărfurile ce se găseau înmagazinate, fapte stabilite în procesul verbal dela fila 16, - Deasemenea s'a devastat și jefuit localitatea tarului Carpas Iuliu, așa cum se constată în procesul verbal dela fila 17, - Sera târziu au mai devastat și localul Sfatului Popular, și registrele Sfatului Popular, fapte constatate în procesul verbal dela fila 9, - Adunarea răsvrătiților s'a făcut prin tragere de lot, partea din ei au cântat imnul regal și hora unirei pentru a amuza și mult pe locuitori, - În ziua de 1 August 1949, atunci când au venit miliția au venit în comună pentru restabilirea ordinii o parte din

tiți,

si condamnatii, prin sentinta Nr 35/950, au adunat populatia din Sepsus Reg Arad, instigand-o si conducand-o in actiunea de razvratire, cu care ocazie s'a dat la acte de violenta fata de au-
 comandandu-se prin dezarmarea militienilor, au savarsit talhă-
 cooperativa, ferma de stat, si care particulare, pe motiv ca ele
 proprietatii socialiste, si a membrilor de partid, apoi au
 devastat localul Sfatului Popular si Posta, provocand distrug
 si materiale, intrunesc toate elementele constitutive ale
 rasvratire p p de art 210 C P deoarece exista:

materiala ambilor acuzați prin aceea că s'au adunat la
 date prin tragere de colpot si au luat parte la toate actiunil
 de rasvratiti fiind printe conducatorii miscării, au ata-
 R.P.R., care după ce l-au bătut l-au aruncat într-un pă-
 pe trei militieni, luându-le armele și caii; au devast
 Popular arzând arhiva, apoi au devastat Oficiul Postal, tă-
 telefonice, au devastat cooperativa și ferma de stat, din co-
 ocazie s'au furat și distrus cea mai mare parte din mă-
 găsite acolo; deasemenea au luat parte la devasta-
 cătănenilor pasnici pe motiv că erau activiști de partic
 August 1949, când a intervenit miliție pentru restabi-
 acuzatii au fost printre acei care s'au opus și în urmă
 domiciliu stând ascunși, astfel cum s'a dovedit în ex-
 de fapt,-

aceste actiune de rasvratire avea de scop să provoace un război
 din faptul că tot timpul răzvrătiții au ținut legătura
 învecinate, care deasemenea au declansat rasvra-
 Somoshas și Apateu Reg Arad, având ca ulți
 se răstoarna actuala ordine socială existentă în R P R și inst
 regim burghezo- mosieresc, însă datorită măsurilor luate de
 rasvratitilor a fost împiedicată,-

criminală rezultă din faptele de a fi devastat insituți
 ca Sfatul Popular, Oficiul Postal, cooperativa, Ferma de
 particulare, maltratarea activiștilor de partid și dezarmare
 știind bine că acestea sunt fapte reprobabile și contrare
 sociale existente, care sunt sancționate de lege, totuși le-au
 deci finalitatew faptelor lor ilicite,-

Iluzi

...dearmat un militian pe care apoi l-au matra
...intocmite la primele cercetari si din desbateri
...loc in sedinta publica din 17 Ianuarie 1950, cand
...in lipsa, cat si din desbaterile orale ce au
...sarcina fiecareia urmatoarele:

STANA IOAN zis BANDET, impreuna cu frații săi Stana Simion zis Nanci
...cu alți locuitori, a luat parte la toate acțiun
...răsvărațiți în Comuna Sopreus în ziua și seară de 31
...capii răscoalei,-

Stana Ioan, /f,24/, Bucu Teodor /f,32/, Stana Petru/f,
...ca fiind printre primicari a tras depe caii
...militieni pe care apoi i-a bătut,- a luat parte la
...a fermei de stat și a celorlalte instituțiuni
...particulare, instigând mulțimea la răsvrătire contra
...instituțiilor,- In tot acest timp acuzatul
...militară,- A cântat cu ceilalți imnul regal și
...de 1 August 1949, aflând că este urmărit, a dispărut
...până în Martie 1951, când a fost arestat la
...față instanței, acuzatul recunoaște că a luat
...fermei de stat negand cu desavarsire ca el ar
...cazurilor, deși arată ca a fost de față cand Saleja
...militarului de miliție, iar el ține calul acestuia
...să se urce și plece, după ce fusese dezarmat
...pe cal și fratele său Simion a luat calul și
...cu precizarea că sabia ce o avea în mână era acelu
...o bage în teacă care era agățată de șeaua pusă pe
...pele Sfatul Popular și Coopera
...după devastare, în acel timp el fiind pe stradă și nu a
...acțiunile întreprinse de locuitori,-

...faptele de acuzat se stabilesc în sarcina acestuia prin recun
...partiale la interogatoriul, coroborate prin arătările
...astfel cum s-a descris mai sus,-

STANA SIMION zis NANCI a luat parte la răsvrătire, fiind unul dintre
...inarmat a condus mulțimea la Sfatul Popular, Cooperativ
...Postă, toate fiind devastate, iar arhiva Sfatului Popular
...cunțe,-

...au fost printre acei care au spart ușa, iar la devastar
...care împărțea marfa mulțimei așa după cum îl ara
...prin declarația dată la fila 24,-

...care i-a dat lui Purțan Petru un pistol automat cu 3 car
...printre acei care a dezarmat pe cei 3 militieni, luându-le
...-

...aflând că este urmărit, a dispărut din Comună stând ascuns
...1951, când a fost arestat,-

...la instanței /f 38/ acuzatul recunoaște
...parte din acțiunile întreprinse de răsvrătiți, însă a-

...Precizează că a avut armă la el, fiindu-i dată de Stana
...pentru ca să lupte contra comunistilor, însă arată că
...astfel că nu a tras cu acea armă,- A cântat imnul

...- Faptele săvârșite de acuzat, se dovedesc în sarcina
...recunoașterea sa în parte, coroborată cu declarațiile acelor care
...la răsvrătire: Salejan Ioan /f 24/, Purțan Petru /f28/,
.../f 32/, și Stana Petru /f 35/ din care rezultă că în adevăr

...Simion a luat parte la toate acțiunile întreprinse, de răs
...printre conducătorii mișcării, fapt ce l-a făcut ca atunci
...autoritățile să ancheteze, să dispară din Comună și să stea

...instanța reține în sarcina ambilor inculpați /acuzăți/ faptele
...descrie mai sus, fiind pe deplin dovedite,-

...Stana Ioan zis Băndet, și Stana Simion, zis Nanci, au
...Tribunalului Militar Timișoara, pentru CRIMA DE
...art 210 C P,

...faptele dovedite și reținute în sarcina acuzaților STANA
...și STANA SIMION zis NANCI, care împreună cu alții ce au

Plut. G. Purțan

Tribunalul găsește că în favoarea ambilor inculpați sunt stăruite atenuante, prin aceea că nu au mai fost condamnați pentru crime sau delict, și că sunt oameni simpli, care au dat perfect de bine seama de gravitatea faptei lor, în conformitate cu art. 157 C. P., -

~~în drept~~ Văzând că potrivit disp. Decretului Nr. 856/938, care a fost menținut și astăzi în vigoare, starea de asediu există pe teritoriul țării, -

În baza art. 210 C. P. comb. cu art. 157 C. P. instanța are în vedere gravitatea faptei comise de ambii acuzați, care este aceluși, precum și loasă cum și gradul de periculozitate al acuzaților, și în baza voturilor stabilește pedeapsa pentru STAN ION la 14/patrușpezece/ ani temniță grea și 5/cinci/ ani degradare civică, iar pentru STANA SIMION la 16/șaisprezece/ ani temniță grea și 8/opt/ ani degradare civică.

Văzând și dispozițiunile art. 463 C. J. M. cu privire la comanda de arestare preventivă, cum și celelalte art. 304 al I C. J. M. și cele referitoare la cheltuielile de judecată care cad în sarcina celor condamnați, -

Pentru aceste motive, Tribunalul în ..... unire cu concluziunile Procurorului Militar .....
cu unanimitate de voturi, declară ..... i STANA ION zis BANDRI .....
STANA SIMION zis NANCI ambii din Comuna Sepreus Reg. Arad, pentru .....
DE RASVRATIRE p. p. de art. 210 C. P. comb. cu art. D. L. 856/938, -
Asemenea cu unanimitate de voturi că sunt circumstanțe atenuante în favoarea lor, -

3/19/51

In consecință:

TRIBUNALUL,
IN NUMELE LEGII,
HOTĂRĂȘTE:

Cu unanimitate de voturi, făcând aplicațiunea art. 210 C.P. Comb. art. 157 C.P. condamnă pe STANA ION zis BANDET la 14/patru ani de temniță grea, 5/cinci/ ani degradare civică și pe STANA SAMUEL la 16/șaisprezece/ ani temniță grea, 8/opt/ ani degradare civică ambii pentru CRIMA DE RĂSVĂTĂȚIRE p.
In baza art. 304 C.J.M. obligă pe fiecare la 10.000 /zece mii/ cheltueli de judecată,-

Se socotește detențiunea preventivă cu începere dela data arestării conform art. 463 C.J.M.,-

Tribunalul, reintrând apoi în ședință publică, Președintele, conform art. 299 C.J.M. dat citire dispozitivului de mai sus. Cu drept de recurs în termen de 4 zile, la Curtea Militară de Casare și Justiție.

Dată și citită în ședință publică astăzi 19 /nouăsprezece/ Iulie 1951.

Dăm putere și ordonăm tuturor agenților forței publice de a executa această sentință tuturor procurorilor pentru aducerea ei la îndeplinire, comandanților și ofițerilor forțelor publice, de a da ajutorul legalmente cerut.

Prezenta sentință s'a semnat de noi

PREȘEDINTE,
Căpitan-Magistrat /ss/ Harca Sebastian

/ss/ Membri: { Lt. maj. mag. Damina Nicolae
Locot. Sighet Stefan
Locot. Tisoaică Dumitru
Locot. Grigoraș Ioan

/ss/ Grefier Andronic Ilie

Proces-Verbal

Astazi 19 Iulie anul 1951

Sentința de față s'a citit condamnatului de noi, Grefierul Tribunalului, în prezența domnului Procuror Militar, care l-a încunostințat că are drept de recurs la Curtea Militară de Casare și Justiție, conform art. 349-351 C. J. M., în termen de 4 zile.

Această citire s'a făcut în prezența gârzel sub arme.

PROCUROR MILITAR,
/ss/ Căpitan Mag. Vulcan C-tin /ss/ Grefier, Andronic Ilie

Procesul-verbal de executare prev. de art. 418 C.J.M., s'a întocmit de noi, grefierul Tribunalului, în termen legal și s'a transcris în registru special.

Se certifică de noi că prezenta copie este conformă cu originalul.

Seful Biroului Arhivă
Plutonier Alex. C. Sitaru

